

Miljödepartementet

Emi Hijno

Diariennr: M 2020/00166/KI**Vår ref:****Diariennr:** R2020-06

Helena Sjögren

Helena.sjogren@skogsindustrierna.se

Tel 072 585 72 35

Yttrande över Miljödepartementets remiss av SOU 2020:4 Vägen till en klimatpositiv framtid

Skogsindustrierna tackar för möjligheten att yttra sig över den statliga utredningen Vägen till en klimatpositiv framtid. Skogsindustrierna anser att utredningen har gjort ett bra arbete och belyser flera svåra frågor. Våra viktigaste synpunkter är dessa:

- Värdesätt substitutionseffekten
- Den brukade skogens klimatnytta underskattas
- Tillsätt en utredning om hur betesskadorna i skogen kan minskas
- Bio-CCS är ett komplement till att minska fossila utsläpp och får inte vara ett krav.

För klimatet behöver man både ha ett långsiktigt och mer kortsiktigt perspektiv. För långsiktig klimatnytta behöver vi säkerställa hög tillväxt i biosfären. En mer kortsiktig, men ändå permanent nytta, är att välja ickefossila alternativ.

Behov av ökad substitution

För att ställa om samhället till ett fossilfritt välfärdssamhälle måste vi ställa om till att använda klimatkloka material. Material som lagrar kol under sin livslängd och dessutom ersätter ett fossilt alternativ har dubbel klimatnytta. Utredningen tar upp behovet av ökad materialsubstitution, där material tillverkade av olja, kol och andra fossila material ersätts med förnybara och biobaserade material. Men utredningen saknar konkreta

Skogsindustrierna är massa-, och pappers- och den trämekaniska industrins bransch- och arbetsgivarorganisation. Skogsindustrierna företräder ett 50-tal massa- och pappersbruk i sammanlagt 22 koncerner/företag och cirka 115 sågverk i ett 60-tal koncerner/företag, samt ett antal företag med nära anknytning till massa-, pappers-, eller trävarutillverkning. Arbetsgivarverksamheten bedrivs tillsammans med gruvsektorn och stål- och metallsektorn inom organisationen Industriarbetargivarna. Inom Skogsindustrierna ingår verksamheten Svenskt Trä och sekretariatet för Biolnnovation. Skogsindustrin sysselsätter nära 55 000 personer och exporterade för 145 miljarder kronor 2018.

åtgärder på området och vill ej heller föreslå att hela klimatnyttan tas in i beräkningarna.

Skogens produkter fortsätter lagra koldioxid under hela sin livslängd. 2017 landade den positiva klimateffekten från den svenska skogen, och produkterna från den, på 93 miljoner ton koldioxid. Vill vi få ner utsläppen snabbt ska vi satsa på ökad skogstillväxt och materialsubstitution. Det är kostnadseffektivt och vi har kunskaperna om vilka åtgärder som krävs.

Skogsnäring gör en mycket stor klimatnytta och det kan vi öka. Vi presenterar denna klimatnytta i denna rapport:

[Skogsnäringens klimatbidrag](#)

Styrning och styrmedel för ökad kolsänka och minskade utsläpp i LULUCF-sektorn

Utredningens uppdrag är att föreslå en strategi för hur Sverige ska nå negativa utsläpp av växthusgaser efter 2045. Detta är ett nationellt mål och strategin bör fokusera på största möjliga klimatnytta. Skogsindustrierna vill att Sverige agerar för att ha hög verklig klimatnytta – inte nödvändigtvis maximera rapportering.

Utredningen underskattar möjligheterna med tillväxthöjande åtgärder. Det förs däremot resonemang om att det skulle kunna vara hämmande för den biologiska mångfalden. Det behöver det inte vara. En klok avvägning kan vara att verkligen satsa på kvalitet för den biologiska mångfalden på vissa områden och sköta de bitarna bättre än vi gör idag men att också verkligen satsa på tillväxt på andra områden.

Klimatnyttan begränsas av onödig och snäv tolkning av LULUCF regelverket. Då det handlar om ett nationellt mål är det endast av politiska orsaker som motiverar valet av att använda beräkningsmetodik i LULUCF direktivet. Dessutom en snäv tolkning av denna. Skogsindustrierna anser att det är den verkliga klimatnyttan som är relevant. Med verklig klimatnytta är både tillväxt, avverkning samt användning av biomassa relevant. Det finns ingen anledning att göra det onödigt svårt att nå nationella mål. Då politiken även uttryckt att vi ska vara ett internationellt föredöme behöver omställningen vara både klimat- och kostnadseffektiv.

Öka tillväxten i skogen

Det finns många bra åtgärder för att öka tillväxten i skogen och därmed öka kolintaget, virkesförrådet och bioekonomin. Skogsstyrelsen lyfte 88 åtgärder i sin rapport från en omfattande samverkansprocess som både tog hänsyn till tillväxt och hållbart skogsbruk. Dessa åtgärder skulle kunna ge en 20-procentig ökning av skogstillväxten till år 2050.

Skogsstyrelsen 2019 Skogsskötsel med nya möjligheter

Nu behöver dessa åtgärder realiseras och även agerande för att ta bort onödiga begränsningar i skogsvårdslagen.

Om möjligheten till avverkning minskas, eller minskas relativt vad som är ekologiskt hållbart för framtida tillväxt är det en försämring för klimatet. För med avverkning sker återplantering, och tillväxt av en ny skog som tar upp än mer koldioxid. Minskad avverkning med tanke att skogen ska stå som ett kolförråd är både riskfyllt med tanke på brand, storm, skadeinsekter etc och minskade möjligheter till substitution – mer kol kommer behövas grävas upp om vi använder mindre biomassa.

En viltstam i balans med betesresurserna
Skogsindustrierna föreslår att en utredning tillsätts som ska se över hur viltförvaltningen kan utvecklas så att viltbetesskador på skog begränsas med fokus skogstillväxt som också beaktar bevarande av kolsänka och biologisk mångfald. De omfattande viltbetesskadorna medfört begränsningar att utveckla och anpassa skogsbruket. Under utredningsarbetet diskuterades behovet av en utredning av viltförvaltningen men det saknas som ett konkret förslag.

Det finns redan en hel del underlag om hur viltförvaltningen kan förbättras. Till exempel Skogsstyrelsens rapport Skogsbrukets kostnader för viltskador och Naturvårdsverkets uppföljning av mål inom älgförvaltningen. Vi föreslår att en utredning beaktar alla hjortdjur samt hur de interagerar då till exempel en ökad dovhjortsstam kan inverka på födoval hos älg och rådjur. Vi ser gärna att en sådan utredning har en expert eller referensgrupp där även skogsnäringen ingår.

Skogsindustrierna står bakom skogsbrukets mål för klövviltsförvaltningen:

1. Det ska vara möjligt att föryngra skogsmarken med lämpligt trädslag - Avverkade arealer måste kunna återbeskogas med lämpligt trädslag. - Tallandelen i ungskogar ska öka inom de älgförvaltningsområden där andelen tall har reducerats som en följd av klövviltbete.

2. Minst 7 av 10 tallstammar ska vid 5 meters höjd vara oskadade av klövvilt Aktuell skadesituation avläses i resultaten från Älgbetesinventeringen, där medelhöjden för inventerade tallar normalt är ca 2 meter. För att säkerställa att målet vid 5 meters höjd ska kunna nås, gäller därför att: - minst 85% av tallarna måste vara oskadade av klövvilt. - de skador som uppkommit på tall under det senaste året inte får överstiga 2-5 %, beroende på bonitet och tidigare skadehistorik.

3. Rönn, asp, sälg och ek ska kunna bli trädbildande där de förekommer naturligt - Andelen provytor i Äbin med gynnsam konkurrensstatus för rönn, asp, sälg och ek ska öka på älgförvaltningsområdesnivå.

Skogsindustrierna anser dessutom att skrivningarna kunde vara ännu tydligare kring Skogsstyrelsens ansvar för foderprognoser och att utveckla ÄBIN samt att antalet älgförvaltningsområden behöver minskas

Biologisk mångfald är en viktig fråga som också gynnas av en mer balanserad viltstam. Fokus bör ligga på tillväxt då tillväxten i skogen både gynnar kolsänka och möjliggör bioekonomin.

Återvätning av dikad torvmark

Skogsindustrierna anser att det fortfarande finns stora osäkerheter när det gäller hur torvmarker bör hanteras. Det behövs mer kunskap och forskning innan man sätter igång med omfattande återvätning. Skogsstyrelsen bör få ansvar för kompletterande åtgärder inom LULUCF-sektorn

Utredningen föreslår att Naturvårdsverket ska få ansvar för att följa upp och redovisa kompletterande åtgärder inom LULUCF-sektorn. Skogsindustrierna anser att både Skogsstyrelsen och Jordbruksverket bör dela det ansvaret då de har kompetens inom respektive sektorer.

Stärkt anslag till Skogsstyrelsens rådgivning om tillväxthöjande åtgärder
Skogsindustrierna är positiva till förslaget att öka Skogsstyrelsens anslag för rådgivning om hållbara tillväxthöjande åtgärder.

CSS – Infångning och lagring av koldioxid

Utredningen har tittat på CCS, en teknik för att fånga in och lagra koldioxid i marken.

Utredningen visar att det kommer att ta tid, upp till 30 år, att utveckla fullskaliga lösningar för både CCS och inlagring av kol.

CCS är i första hand en intressant teknik för industrier med fossila utsläpp som inte kan byta till förnybar energi och råvara. Om CCS-tekniken tillämpas vid förbränning av biobränslen innebär det att utsläppen blir negativa, eftersom biobränsle ingår i det gröna cirkulära kretsloppet som inte tillför koldioxid till atmosfären. Negativa utsläpp från de gröna näringarna är positivt men det kan inte ersätta omställningen för industri som använder fossila bränslen.

Bio-CCS

Skogsindustrin ligger långt fram i omställningen till fossilfritt och använder ungefär 95 % förnybara bränslen i tillverkningsprocesserna. Bränslevallet samt storleken på skogsindustrins anläggningar gör att viss potential för bio-CCS kan finnas i den här branschen.

Regelverk kring bio-CCS måste hantera skillnaden på biogent kol som är en del av ett naturligt kretslopp och fossilt kol som bidrar till ökade halter av koldioxid i atmosfären.

Investeringar i bio-CCS måste vara frivilliga. De anläggningar som har biogena utsläpp har redan ställt om från fossilt till förnybart, detta skulle vara att gå betydligt längre. En investering i bio-CCS kräver stora resurser, både i kapital, mantimmar och utrymme. Dessa resurser kan mycket väl vilja satsas på annat som både kan tänkas vara mer ekonomiskt eller mer klimatklokt. Det måste vara upp till varje företag att välja vad de ska satsa sina resurser på.

Styrmedel för bio-CCS måste vara långsiktiga och utformade på ett sätt som minimerar den politiska risken för investeringen. Då det handlar om långsiktiga investeringar behöver eventuella investerare känna sig trygga i att förutsättningarna inte kommer att förändras. Skogsindustrierna stödjer utredningens slutsats att Sverige bör verka för att ett EU-gemensamt konkurrensneutralt stöd för bio-CCS utvecklas.

Utredningen föreslår ett styrmedel med omvänd auktionering. Det innebär att efter given utlysning kan anläggningar ge anbud på mängd koldioxid de kan urskilja samt vilket pris de önskar för detta. Anläggning med mest kostnadseffektiva lösning vinner troligen auktionen och får skriva avtal med staten som finansiär. Skogsindustrierna anser att det är ett balanserat styrmedel som är frivilligt och gynnar relativt kostnadseffektiva alternativ. Skogsindustrierna stödjer även att stödet utformas som ett garantipris och att värdet på eventuella nationella stöd eller EU-stöd räknas bort. Detta öppnar upp för att dessa anläggningar kan delta i framtida system.

När det gäller utformningen av omvänd auktionering behöver det ha en tidshorisont på minst 20 år. Det är bra att förslaget är att utforma systemet så att ett par olika anläggningar ska kunna få medel. Det finns tydliga skalfördelar i alla led vid investeringar i CCS. Systemet bör därför ha en viss flexibilitet så att det inte begränsar anläggningars möjlighet att använda hela sin potential för negativa utsläpp. Det är troligt att stora anläggningar har större möjlighet att både få bäst effektivitet och ekonomi i koldioxidinfångning.

Finansieringen av bio-CCS är en viktig fråga för möjliga investeringar. Den omvända auktioneringen föreslås få statliga medel. Det är logiskt då dessa anläggningar redan har

ställt om. Detsamma kan aldrig gälla anläggningar med fossila utsläpp då det skulle vara att subventionera de som inte ställt om med konkurrensnackdel för de som arbetar med förnybara material och energi.

CCU och biokol

Skogsindustrierna ser generellt positivt på att biogent kol används i produkter oavsett om det är träden i skogen som fångat in koldioxiden eller om den är tekniskt avskild från rökgaser. Även i dessa sammanhang bör klimatnytta beaktas och återigen särskilja förnybart från fossilt.

Det är möjligt att lagra biogent kol i fast form under lång tid eller till och med permanent. Det kan till exempel vara biokol från olika former av skogsindustrins biprodukter eller kol kemiskt bundet i mesa. Detta kan i många fall göras mer ekonomiskt än att avskilja koldioxid från rökgaser.

Skogsindustrierna anser att det bästa är att lagra biogent kol i produkter som kommer människor till nytta

Inriktningen till 2030

Utredningen har satt en inriktning till 2030 på 1,2 miljoner ton ökad kolsänka i skog och mark, 1,8 miljoner ton bio-CCS och 0,7 miljoner ton för utsläppsminskningar i andra länder. Klimatåtgärder måste vara kostnadseffektiva. Om Sverige ska vara ett föredöme behöver vår omställning till ett fossilfritt välfärdssamhälle genomföras på ett sätt som andra vill ta efter. Delmål försvårar vanligen att göra saker kostnadseffektivt. Detta gäller särskilt angående en sänka på 1,2 miljoner ton.

Skogsindustrierna önskar därmed att denna inriktning hålls löst och inte sätts som fasta mål.

Stockholm

2020 06 10

För Skogsindustrierna

Helena Sjögren
Miljödirektör